

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2216/24
25.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парничном поступку по тужби тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ, свих их ..., које заступа пуномоћник Александра Илић, адвокат из Београда, Улица Небојшина 32а, против туженог Предузећа за телекомуникацију “Телеком Србија” а.д. Београд, Таковска улица број 2 Београд, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 11991/12 од 22.12.2023. године, исправљене решењем истог суда П 11991/12 од 24.5.2024. године, у седници већа одржаној 25.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 11991/12 од 22.12.2023. године, исправљена решењем истог суда П 11991/12 од 24.5.2024. године, у делу става првог изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу АА на име накнаде штете исплати износ од 735.285,00 динара, са законском затезном каматом и то: на износ од 560.285,00 динара почев од 30.09.2009.године па до исплате и на износ од 175.000,00 динара почев од 22.12.2023. године па до исплате, у ставу другом и трећем изреке, као и у ставу четвртом изреке којим је одлучено да свака странка сноси своје трошкове у односу на тужиоце ББ, ВВ и ГГ и у односу на туженог.

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 11991/12 од 22.12.2023. године, исправљена решењем истог суда П 11991/12 од 24.5.2024. године, у преосталом делу става првог у погледу одлуке о камати тако што се одбија тужбени захтев у делу којим је тужилац АА тражио да му тужени на име накнаде штете исплати и законску затезну камату на износ од 560.285,00 динара почев од 09.08.2008. године до дана 29.09.2009. године, као и законску затезну камату на износ од 175.000,00 динара почев од 09.08.2008. године до 21.12.2023. године, као **НЕОСНОВАН**.

ПРЕИНАЧАВА СЕ одлука о трошковима поступка садржана у ставу четвртом изреке у односу на тужиоца АА тако што се обавезује тужени да тужиоцу АА надокнади трошкове парничног поступка у износу од 1.015.554,00 динара са законском

затезном каматом почев од извршности до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом извршења.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, исправљеном решењем, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца и обавезан је тужени да тужиоцу АА исплати на име накнаде материјалне штете исплати износ од 735.285,00 динара са законском затезном каматом почев од 09.08.2008. године па до исплате. Ставом другим изреке, у преосталом делу, од досуђеног износа од 735.285,00 динара са законском затезном каматом почев од 09.08.2008. године па до исплате, а до 1.620.570,00 динара, односно за износ до 885.285,00 динара, суд је одбио тужбени захтев тужиоца АА, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијени су тужбени захтеви тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ, којима су тражили да суд обавезе туженог да им на име накнаде штете због претрпљеног страха исплати износе од по 250.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, као неоснован. Четвртим ставом изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка, и ставом петим изреке одбијен је предлог тужилаца за ослобађање од плаћања судских такси.

Тужиоци су благовремено изјавили жалбу, из свих законских разлога из чл. 373 став 1 ЗПП-а, побијајући пресуду, како то произлази из навода жалбе у ставовима другом, трећем и петом изреке пресуде. Трошкове другостепеног поступка су тражили.

Тужени је благовремено против наведене пресуде изјавио жалбу побијајући је из свих законом прописаних разлога у ставовима првом и четвртим изреке. Трошкове другостепеног поступка нису тражили.

Испитујући побијану пресуду у оквиру законских овлашћења из одредбе чл.386 Закона о парничном поступку-ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-др.закон), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужилаца неоснована у погледу одлуке о главној ствари, основана у делу жалбе тужиоца АА у погледу одлуке о трошковима поступка, а жалба туженог делимично основана у погледу одлуке о законској затезној камати.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које другостепени суд, пази по службеној дужности.

Оценом изведених доказа првостепени суд је утврдио да је тужилац АА власник куће која се налази у ..., а тужиоци ББ супруга и ВВ и ГГ, синови живе у предметној кући, која је изграђена 1988 - 1989. године. На основу решења Скупштине града Београда од 16.08.1982. године, одобрен је 06.06.1983. године Градски телефон Београд на ново изграђеном ТТ објекту кабловске мреже на подручју месне заједнице Мали

Мокри Лук АТЦ Коњарник. Тужилац АА је 25.09.1995. године поднео захтев за повећање ангажоване снаге за предметни објекат и по том захтеву је донето решење ЕДБ 25.09.1995. године којим се одобрава да може да изврши прелазак на трофазни систем напајања у предметној кући. Дана 08.08.2008. године у предметној кући дошло је до пожара и то на њеном кровном делу, када је изгорело комплетно поткровље са кровним делом. Узрок предметне штете утврђен је оценом налаза и мишљења комисије вештака Градског завода за вештачење, са допунама и усменим изјашњењима чланова комисије, као и налаза судског вештака Мартина Ђовчоша који су утврдили да је истог дана по пријави квара на лице места изашла диспечерска екипа ЕДБ-а која је констатовала да је у ... вод број ... уплетена жица телефонског прикључка. Овај закључак поткрепио је и сведок ДД који је видео да је телефонски кабл избачен из зида, као и наводима из исказа сведока ЂЂ. Првостепени суд констатује да, иако је неспорно да након избијања пожара није урађен адекватан увиђај на лицу места, где би се прецизно фиксирани и описали сви материјални трагови, те да не постоји фотодокументација затеченог стања због квара на фотоапарату МУП-а, којим је фотографисано лице места, због чега вештаци у време вештачења нису могли да на лицу места, непосредним опажањем дођу до релевантних закупака, судски вештаци ГЗЗВ и судски вештак Мартин Ђовчош су на основу укупности чињеница, које произлазе из доказа изведених у овом поступку били категорични у својим закључцима о узроку пожара, те искључили остале могуће услове пожара, дајући аргументоване и детаљне разлоге.

На наведени начин, утврђено је да је критичног дана, након удара грома у бандеру, дошло до кидања носећег ужета кабла са запаљене дрвене бандере, док је други крај носећег ужета тог кабла, прикључен на кућу тужилаца, остао прикључен на метални држач. Под снажним налетом ветра, силом затезања, откинут је крај носећег кабла са бандере и након тога је пребачен на 35 кв на новопостављени телекомуникациони вод који су се укрштали. Телефонски каблови су били непрописно постављени, а што је у надлежности туженог, а телефонски стуб је био постављен тако да је са улице паралелне са улицом тужилаца до стуба у дворишту сведока ЂЂ кабл ишао истом трасом, а одатле су се каблови раздвајали и само је телефонски прикључак тужилаца пролазио испод далековод. Сигнал је постојао на спољашњем ТК изводу који је имао везу са АТЦ централом. После несрећног случаја проводни ТК кабл од бандере у дворишту комшије до корисника је био у прекиду јер је био уплетен у далековод. Пренапон који се преко откинуте сајле ТТ кабла, која је била на једном свом крају уплетена у 35 кв далековод, а на другом крају спојена са кровом стамбене куће тужилаца, пренео се на кров стамбене куће тужилаца и био узрок пожара. Приликом извођења закључка, првостепени суд је имао у виду и налаз и мишљење судског вештака Слободана Церовине, чији закључак није прихватио, дајући за наведено логичне разлоге. Наиме, првостепени суд је констатовао да је кључна разлика између закључка ГЗЗВ и вештака Мартина Ђовчоша, с једне стране, и судског вештака Србољуба Церовине, са друге стране, управо много већи степен обазривости у закључивању од стране вештака Церовине, који је става да због протеча времена и непостојања конкретних материјалних доказа не може да се утврди тачан узрок пожара. Он што првостепени суд правилно истиче као битно је да овај вештак није децидно и јасно искључио могућност да је до пожара дошло набацивањем кабла на далековод, већ је става да се то не може са сигурношћу тврдити, док је судски вештак Ђовчош посредно утврдио и да је кабл био повезан на кров куће те је са аспекта своје струке објаснио

зашто се искључује могућност да је био прикачен на зид стамбеног објекта (забат) .

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужени одговоран за предметну штету коју су тужиоци претрпели, јер приликом постављања својих телекомуникационих каблова и укрштања истих са далеководом није поштовао прописану процедуру, нити је поступао са додатним опрезом приликом одржавања каблова, који је био неопходан, односно утврдио је да постоји узрочно последична веза између пропуста туженог и штете коју је претрпео тужилац АА као власник објекта на којем је пожар причинио штету. Наиме, тужени није тражио сагласност од ЕДБ-а за постављање кабла испод далековода 35 КВ, а такође није израдио ни елаборат о укрштању телекомуникационог кабла са далеководом као и мерама заштите од пожара, при чему су главни пројекат, па самим тим грађевинска и употребна дозвола обухватали само развод у примарној ТК мрежи који је урађен у складу са прописима, док је проблем настао у секундарној мрежи која је накнадно изведена од постојећег дрвеног стуба испод далековода до куће тужилаца. Овај део развода у секундарној мрежи је био у близини далековода и том случају постављање телефонског кабла и његово укрштање са далеководом је детаљно регулисано у одредбама члана 161 до 172 Правилника о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 КВ до 400 КВ (“Службени лист СФРЈ” број 65/88 и 18/92). Тужени није поступао по прописима приликом постављања телефонског кабла, а ни касније приликом одржавања своје опреме, што је у узрочно последичној вези са насталом штетом, будући да су сви остали потенцијални узроци штете искључени. Пропусти туженог су директно узрочно-последично повезани са пожаром на кући тужиоца АА, а невреме и снажан ветар, као природне појаве, ван домена утицаја човека, свакако представљају вишу силу, али су оне у конкретном случају само иницијално створиле услове да до штете дође. Да није било пропуста туженог до штете не би дошло, упркос невремену.

Међутим, првостепени суд је, применом одредбе чл. 192 став 1 ЗОО нашао да је тужилац АА допринео да штета настане, јер је објекат тужиоца подигнут без грађевинске и употребне дозволе у близини већ изграђеног двоструког далековода напонског нивоа 35 КВ, што је констатовано и у налазу комисије вештака чиме је створио услове за опасност по објекат, имовину и здравље, те је суд извео закључак да су тужилац АА и тужени једнако допринели настанку штете.

Применом одредби чл. 154 став 1, 155, 185 став 1 и 186 став 1 ЗОО првостепени суд је закључио да је тужени дужан да тужиоцу надокнади материјалну штету у сразмери од 1/2 новчаног износа на име причињене штете, (износ од 560.285,00 динара) коју је претрпео као последица пожара на кући, а која се огледа у висини вредности грађевинских радова који су били потребни да се оштећена кућа доведе у претходно стање пре пожара, као и накнаду материјалне штете у висини вредности намештаја беле технике и личних ствари тужиоца, изгорелих у пожару. Висину вредности грађевинских радова првостепени суд је је утврдио на основу налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке Николе Иванова од 30.9.2009. године, у поступку обезбеђења доказа пред Трећим општинским судом у Београду ЗР 327/09, који је према спецификацији радова и њиховој вредности на дан израде налаза 30.9.2009. године одмерени на износ од 1.120.570,00 динара.

У погледу захтева за накнаду материјалне штете у висини вредности намештаја беле технике и личних ствари тужиоца, изгорелих у пожару, првостепени суд је приликом одмеравања основаности захтева по висини накнаде применио одредбу чл. 232 ЗПП те је пошто је преходно одмерио вредност уништеног покуства на износ од 350,000,00 динара досудио 50% од 175.000,00 динара сразмерно доприносу тужиоца АА настанку штете. На збир ових накнада суд је досудио и законску затезну камату до дана 09.8.2008. године, односно од дана настанка штете, а од досуђеног износа до траженог одбио захтев ставом другим изреке.

Првостепени суд је на тачно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право из одредби чланова 154 и 192 став 2 ЗОО, а дате разлоге јасне и правилне прихвата и овај суд као другостепени у погледу висине износа накнаде материјалне штете, те пресуду детаљно не образлаже на основу овлашћења из члана 396 став 2 ЗПП-а.

Погрешно је првостепени суд, међутим, применио одредбу чл. 186 ЗОО приликом одлуке о почетку тока законске затезне камате, имајући у виду да је у поступку обезбеђења доказа које је спроведено дана 30.9.2009. године судски вештак управо имао у виду стварне износе цена радова и материјала који су били употребљени приликом извођења грађевинских радова на поткровљу куће тужиоца АА, због чега у погледу законске затезне камате правилном применом ове законске одредбе тужиоцу припада камата почев од дана 30.9.2009. године. У преосталом делу накнаде материјалне штете која се огледа у вредности уништеног покућства, имајући у виду да је висина одмерена применом одредбе чл. 232 ЗПП, то камата на овај вид штете тужиоцу припада почев од дана пресуђења применом одребе чл. 189 став 2 ЗОО-а. Због наведеног у погледу почетка тока законске затезне камате је преиначена првостепена пресуда као у ставу другом изреке ове пресуде.

Одлучујући о захтеву тужилаца за накнаду нематеријалне штете у виду претрпљеног страха услед критичног догађаја, имајући у виду утврђено чињенично стање у погледу трајања и интензитета страха код тужилаца, у погледу којег је суд извео доказ вештачењем од стране вештака неуропсихијатра Марије Инес Јовановић, првостепени суд је применом правила из члана 200 Закона о облигационим односима закључио да нема услова да се сваком од тужилаца појединачно досуди новчана накнада за претрпљени страх.

Одредбом члана 200 Закона о облигационих односа прописано је да за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица као и за страх суд ће, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству. Приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Из формулације наведене одредбе произилази да је право на новчану накнаду за претрпљени страх условљено постојањем интензивног и трајног страха таквог степена да код оштећеног изазива такве последице које одговарају стању

психичке трауме, одређеног душевног потреса или шока у којем се оштећени нађе због штетног догађаја (примарни страх), као и касније због основане забринутости због могућих тешких последица (секундарни страх). Због тога сходно наведеном, обичан страх, стрепња и забринутост, те неизвесност за будућност због последица штетног догађаја, који престају убрзо након свог појављивања не представљају такав страх који би оправдавао досуђивање новчане накнаде. Другим речима, правична новчана накнада може се досудити за страх који је био интезиван и дужег трајања, а ако је интезиван страх кратко трајао накнада се може досудити ако је у дужем временском периоду нарушена психичка равнотежа оштећеног.

Првостепени суд је утврдио да претрпљени страх није оставио последице у психичкој сфери тужилаца, оценом налаза и мишљења вештака медицинске струке, а поред тога да је утврђено да је до пожара дошло у поткровљу куће, те имајући у виду наведено, али и исказе самих тужилаца, поуздано је суд утврдио да тужиоцима ни у једном моменту није био угрожен телесни интегритет, односно да се ни у једном моменту нису налазили у ситуацији која је представљала директну и непосредну опасност по њихове животе или задобијање физичких повреда, а да тужилац ВВ чак није био ни у кући када је пожар избио. Не само да оваква непосредна опасност по живот и тело тужилаца не произлази из њихових исказа, првостепени суд зачује и да када је судски вештак обавио преглед тужилаца, ни из разговора са вештаком не произлази да су се тужиоци налазили ни у једном тренутку у непосредној опасности по живот и тело, због чега суд и није прихватио закључак судског вештака да су тужиоци АА и ББ 15 минута трпели страх високог интензитета због угрожености живота и тела. Није прихваћен ни закључак судског вештака у погледу страха код тужиоца ВВ високог интензитета који није био у кући у моменту избијања пожара, јер није био угрожен његов физички интегритет пожаром. С друге стране, првостепени суд закључује да чак и да прихвати да су тужиоци АА и ББ трпели страх високог интензитета због стрепње за материјалну егзистенцију укућања и страх да се пожар не прошири на доње стпправое куће, не би утицало на закључак првостепеног суда.

У погледу претрпљеног страха код тужилаца, првостепени суд је нашао да тужиоци страх високог интензитета нису трпели у дужем периоду времена, а да кратко претрпљени страх високог интензитета није нарушио њихову психичку равнотежу и није оставио трајне последице, а да чак и да је неизвесност за будућност због последица штетног догађаја, која се своди на то да ли ће пожар захватити целу кућу престала ј убрзо након појављивања ватрогасаца, чим је пожар локализован.

На основу овако правилно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби члана 200 Закона о облигационим односима, правилно извео закључак да не постоји обавеза туженог у конкретном случају да тужиоцима надокнади нематеријалну штету коју су трпели услед критичног догађаја.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио изведеним доказима, које је правилно оценио применом одредбе члана 8 Закона о парничном поступку, а на тако утврђено чињенично стање правилно је примењено и материјално право. Разлоге које је за свој чињенично-правни закључак дао првостепени суд у свему, као правилне и

аргументоване, прихвата и овај суд као другостепени, те одлуку посебно не образлаже на основу овлашћења из члана 396 став 2 Закона о парничном поступку.

Неосновано се наводима жалбе туженог указује на неправилност закључка првостепеног суда у погледу основа одговорности туженог за материјалну штету коју је тужилац АА претрпео као последица штетног догађаја, наводима жалбе се без успеха напада чињенично правни закључак првостепеног суда, а жалба не садржи предлог за употпуњење чињеничног стања у смислу одредбе чл. 372 ЗПП-а.

Разлоге које је првостепени суд дао и на основу којих је засновао чињенични закључак о узроку пожара на поткровљу објекта у власништву тужиоца АА, прихвата и овај суд као другостепени у потпуности, јер су, супротно наводима жалбе, јасни логични и животно и правно утемељени, а посебно имајући у виду и да су налази ГЗЗВ и вештака Мартина Ђовчоша поткрепљени и исказима саслушаних сведока, и писаним доказима, те се неосновано напада одлука суда којим је одбијен предлог за извођење доказа новим вештачењем на околности узрока настанка пожара, као сувишан. Осим тога наводи жалбе тужиоца представљају понављање навода изнетих током првостепеног поступка о којима се првостепени суд јасно изјаснио у образложењу своје одлуке, а које образложење прихвата и овај суд као правилно.

Наводима жалбе тужилаца без успеха се указује на неправилност закључка првостепеног суда о одмереном доприносу тужиоца АА настанку штете, јер је и по ставу овог суда, као другостепеног, правилан закључак првостепеног суда да је тужилац допринео са подједнаким уделом настанку штете, изградњом објекта без грађевинске и употребне дозволе у близини већ изграђеног двоструког далековода напонског нивоа 35 КВ.

Неосновано се наводима жалбе туженог указује на неправилност одлуке о трошковима поступка којим је првостепени суд одлучио да свака странка сноси своје трошкове поступка, у односу на тужиоце ББ, ВВ и ГГ, иако исти нису успели у спору са захтевом за накнаду нематеријалне штете, а ово стога што у поступку поводом овог њиховог захтева нису настали никакви посебни трошкови за туженог, јер је захтев био постављен заједно са захтевом њиховог супарничара АА који је успео делимично у спору. Осим тога тужени током поступка није определили захтев нити по висини нити по врсти трошкова па му у смислу одредбе чл. 163 ЗПП-а трошкови поступка не могу ни по том основу бити признати.

Основано се, међутим наводима жалбе тужиоца АА указује да је првостепени суд, одлучујући о трошковима поступка, с обзиром на исход спора и постигнут успех странака, погрешно применио одредбе 150, 153, 154 Закона о парничном поступку, када је и у односу на овог тужиоца одлучио да свака странка сноси своје трошкове поступка, а због чега је одлука о трошковима преиначена на основу одредбе члана 401 тачка 3 ЗПП, те одлучено као у ставу трећем изреке.

Наиме, овом тужиоцу правилном применом цитираних одредби припада накнада парничних трошкова сразмерно висини захтева за који је успео у спору и то за радње предузете од стране пуномоћника из реда адвоката: на име састава тужбе и 10 образложених поднесака у износу од по 13.500,00 динара, на име приступа на 25

одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, на име приступа на 9 неодржаних рочишта у износу од по 11.250,00 динара, на име трошкова вештачења износ од 242.500,00 динара (износ добијен простим сабирањем уплата тужилаца у току првостепеног поступка), таксу на тужбу и одлуку у износу од по 36.652,00 динара, све одмерено према важећој АТ у време доношења одлуке и ТТ у време настанка таксене обавезе, што све укупно износи 1.015.554,00 динара.

Приликом одлучивања о основаности жалби, односно законитости и правилности првостепене пресуде, другостепени суд је ценио и остале жалбене наводе тужилаца, и туженог али их није посебно образлагао, сагласно одредби члана 396 став 1 ЗПП-а, с обзиром да не могу довести до другачије одлуке у овој правној ствари.

Имајући у виду све наведено одлучено је као у ставу првом изреке на основу овлашћења из члана 390 и 401 тачка 2 ЗПП-а, у ставу другом применом одредбе чл. 394 тачка 4 ЗПП, а како тужиоци нису успели у другостепеном поступку, на основу одредбе члана 165 у вези са чланом 153 ЗПП-а одлучено је као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић